

DE AVONDBODE

ABONNEMENT

AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 206.

En bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten franco
worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

PRINTEN

VOOR 3 JAAREN

te Amsterdam..... 1.75.
en Buitensteden franco..... 2.00.
Advertentie..... 2.00.
Zeven regels of minder..... 1.75.
Elken regel meer..... 2.00.
Zegel voor elke advertentie en herhaling..... 2.00.

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en
Wetenschappen.

Bij dit Nummer behoort een Bijvoegsel.

NEDERLAND.

AMSTERDAM, 25 Maart. In de Tweede Editie van een dagblad dezer stad van heden, lezen wij het navolgende:

«Wij meenen zeer stellig te kunnen verzekeren, dat het bericht, in zeker dagblad voorkomende, alsof de Koning tot het aannemen der 24 Artikelen zou zijn overgegaan, «inzonderheid op de vriendschappelijke en minnelijke verhoudingen van de gezanten van Engeland en Frankrijk, die te 's Gravenhage residenten» van allen grond ontbloeit is.»

Tot wederlegging van de tegenspraak van dat niet zeker blad, neemt de redactie van het zeker blad te kunnen volstaan, met aan hare lezers te verzekeren, dat nieuwe berichten, uit zeer geloofwaardige bronnen, heden avond ontvangen, het door haar medegedeelde op nieuw bevestigen.

— 26 Maart. Wij lezen in den Parijschen *Messenger* het navolgende:

«Men verzekert, dat gisteren door den raadsresident aan den generaal Sebastiani instructies zijn gezonden, betreffende het door hem te houden gedrag, ten aanzien van de voorstellen, welke door den Nederlandschen gevolmagtigde, den heer Dedel, aan lord Palmerston zijn gedaan. Wat de bedoelde instructies aangaat, zoo heeft men alle reden, om te gelooven, dat zij geheel overeenkomen met den geest en de letter der 24 artikelen van 15 November 1831, en dat diensvolgens het Fransche kabinet in handelwijze, omtrent deze zaak, volkomen met dat van St. James overeenstemt.»

— Aan de bij ons ontvangen *Jarassche Couranten*, loopende tot den 6 December II., ontleenen wij nog het navolgende:

Door Z. Exc. den Gouverneur-Generaal zijn bij het bataljon schutterij te Samarang bevorderd: tot kapitein, de 1ste luitenant J. F. White; tot 1sten luitenant, de 2de luitenant D. van Ossenbrugge, en tot 2den luitenant, de sergeant D. C. Steyn Parvé, allen van het bataljon; en eervol ontslagen de kapitein J. van der Worm en de 2de luitenant C. F. Baudriot; bij het bataljon schutterij te Soerabaya, bevorderd tot kapiteins, de 1ste luitenants H. F. de Senerpont Domis en C. A. Grandpré Molière; tot 1ste luitenants, de 2de luitenants F. C. van Teylingen en G. Mooyart, allen van het bataljon; tot 1sten luitenant, de 2de luitenant J. L. Jeckel, vroeger 2de luitenant bij de schutterij te Padang, en tot 2de luitenants, Jhr. Mr. R. O. Repelaar, vroeger 2de luitenant bij de schutterij in Nederland, alsmede de schutters J. B. Schuurman, A. Fraser en R. von Frankenberg, van het bataljon; en eervol ontslagen de kapitein D. B. Bol, de eerste luitenant H. Mittelsdorff en de 2de luitenant J. B. Vaillant; bij de schutterij te Djocjakarta, bevorderd tot kapitein commandant, de 1ste luitenant A. E. Klaring; tot 1sten luitenant de 2de luitenant J. Frederiks, en tot 2de luitenants de sergeant-majoor J. Kal en de sergeant R. B. Lammers, allen van die schutterij, en eervol ontslagen de kapitein commandant dier schutterij W. A. Keuchenius, en de 1ste luitenant F. B. F. Schalk; bij de schutterij te Grisse eervol ontslagen de 2de luitenant C. A. F. Loh.

— Uit het verslag der centrale afdeeling, omtrent het ontwerp, houdende wijziging van bepalingen der wet van den 12 Maart 1818, betreffende de gecombineerde uitoefening van eenige takken der geneeskunst, blijkt, dat de beantwoording van de eerste bedenkingen der afdeelingen, over het algemeen, voor kennisgeving aangenomen wordende, eene derzelve tevens verklaard heeft, na de overeenkomstig hare

meening veranderde redactie van art. 2 en 3, geene aanmerkingen meer voor te dragen te hebben.

Eene andere daarentegen was van oordeel, dat de in de wet gemaakte veranderingen, volgens de bestaande gewoonte, in eene afzonderlijke nota hadden behoeven opgegeven te worden, daar men b. v. niet recht weet wat in art. 3 is gewijzigd. Eveneens maakte eene andere afdeeling aan, dat men de verbeterde redactie van art. 3 wel had mogen opgeven, en dat dezelve in allen geval in de wet zal moeten opgenomen worden.

Men heeft zich in eene afdeeling met de uitlegging van het woord *onbedongen*, als synoniem van *onvoorwaardelijk*, niet kunnen vereenigen, en hield die uitdrukking voor een *germanismus*. Desgelijks achtte eene andere afdeeling het woord *onbedongen* geen Hollandsch te zijn, en wenschte het door *onbeperkt* vervangen.

Eene afdeeling heeft met genoegen gezien, dat het ontwerp van gestrengte bepalingen, omtrent de examens in de onderscheidene geneeskundige vakken, de aandacht der regering bezig houdt, en hoopte weldra daarvan de vruchten te zien. Nog eene andere afdeeling gaf in het bijzonder in bedenking, om bij de nieuwe wijzigingen de vereischte zorg aan te wenden, dat niemand tot de uitoefening der verloskunde wierd toegelaten, dan na genoegzaam bewijs niet alleen van theoretische kennis, maar ook van praktische instructie, waarbij aange merkt werd, dat er behoefte schijnt te zijn, om met spoed hierin te voorzien; sommige leden, eindelijk, eener afdeeling vonden zich verplicht nogmaals aan te dringen op eene geheele herziening van de geneeskundige wetgeving, en zij vleijen zich, dat de overwegingen der hooge regering op dat stuk eenen spoedigen uitslag mogen hebben.

De centrale afdeeling doet ten laatste opmerken, dat de veranderingen in art. 2 en 3 zijn gedaan overeenkomstig de aanwijzing in de gouvernements-antwoorden.

— De antwoorden der regering, betreffende de droogmaking van het Haarlemmer Meer en andere werken van openbaar nut, zijn van den navolgenden inhoud:

1°. Het zoude, naar het inzien der regering, overbodig zijn, om de nuttigheid en noodzakelijkheid van de onderworpen droogmaking in het breede te betoogen.

Men moet zich aan den eenen kant voorstellen een uitgestreken waterplas van duizenden bunders, die voor de publieke welvaart niet alleen geene de minste vruchten oplevert, en voor de som des algemeen rijkdoms verloren is, maar die bovendien, in weêrwil van de aanzienlijke kosten, die, ter verhoeding van rampen, moeten worden aangewend, de verwoesting steeds verder dreigt uit te strekken, zoodat de vrees geenszins ongegrond is, dat hij zich eenmaal tot voor de poorten der hoofdstad zal uitbreiden, onherstelbare rampen zal veroorzaken, en in eenen staat kan geraken, die de droogmaking, waartoe men eenmaal zal moeten besluiten, meer en meer moeilijk en kostbaar maken zoude.

Men stelle zich aan den anderen kant voor, dezen uitgestreken en dreigenden waterplas in vruchtbare velden herschapen, door nijvere bewoners bevolkt, rijke producten opleverende, en door die producten den algemeen rijkdom toegenomen, en den staat in zijne inkomsten in velerlei opzichten aanmerkelijk bevoordeeld.

De kans kan dan zeker niet twijfelachtig zijn, al ware het, dat er eenige opoffering daarvoor moest plaats hebben.

Het heeft in vorige tijden niet aan ontwerpen, noch aan het voornemen ontbroken, om tot deze droogmakerij over te gaan; doch er waren daarmede zwaarigheden verbonden, die niet gereedelijk konden worden uit den weg geruimd.

Gelukkig is dit thans het geval niet meer, en de Regering vermeent, dat, zoo ooit, dan thans, het oogenblik geboren is, dat tot deze zoo weldadige en verlangende onderneming zonder bedenking zal kunnen worden overgegaan.

2°. Eene onderneming van dezen aard zou echter geenszins aan eene provincie kunnen worden opgedragen; zij is daarvoor volstrekt niet vatbaar, en dit te minder, vermits de voordeelen, die er uit moeten voortvloeien, niet uitsluitend zouden zijn voordeelen voor eene enkele provincie, maar wel degelijk voor den geheelen staat.

De Regering heeft er zich steeds voor verklaard, om de algemeene verbetering der rivieren, als eene zaak van algemeen belang, voor hare rekening te nemen; alles wat daarmede omtrent geschiedt wordt uit 's Rijks kas bekostigd, en ook thans is men nog onledig met de overwegingen omtrent eene uitgestrekte verbetering der rivieren: met zulke groote ondernemingen laat zich het onderhavig plan het naast vergelijken; terwijl, wat de conservatie der zeeveringen betreft, dit eene zaak is van eenen anderen aard, want, over het algemeen, is het onderhoud van alle rivier- en zeedijken ten laste van de belanghebbenden, en alleen dan, wanneer de kosten van dit onderhoud hun vermogen te boven gaan, kan het rijk met eenen bepaalden onderstand tusschen beiden komen.

3°. Het kan niet gezegd worden, dat de kosten van uitvoering van waterstaatswerken in den regel de ramingen overtreffen. Bij verre de meeste werken is dit het geval niet, en ook is dit tot nogtoe bij de droogmaking van den Zuidplas geenszins gebleken.

Men meent dan ook, met genoegzamen grond, als zeker te kunnen stellen, dat de droogmaking van het Haarlemmer Meer voor de geraamde som zal kunnen worden bewerkstelligd. Het zou overbodig zijn, omtrent alle berekeningen deswege in de bijzonderheden te treden, daar deze gegrond zijn op veelal kunstmatige onderzoekingen, en onderworpen zijn geweest aan eene commissie, uit de voornaamste belanghebbenden en deskundigen zamengesteld.

4°. Het kan niet wel met volkomen waarschijnlijkheid worden voorzien, welke de opbrengst zal zijn van den verkoop der droog te maken landen, vermits zulks van zeer vele omstandigheden kan afhangen, die vooraf moeilijk te berekenen zijn.

Daar evenwel de waarschijnlijkheid bestaat, dat de gronden zeer goed voor weilanden en de veeteelt zullen geschikt zijn, en de situatie ook daartoe alle aanleiding geeft, zoo mag men met eenigen grond eenen redelijken prijs voor den eventuelen verkoop der landen verwachten; terwijl in allen geval de aanzienlijke voordeelen, die het Rijk door de onderneming niet ontgaan kunnen, nog eene rijke vergoeding zouden opleveren, indien de opbrengsten der gronden zelve beneden de bestede kosten blijven mogten.

5°. De kosten om de oevers van het Haarlemmer Meer volledig te beveiligen, zijn zeer groot, en gaan verre het vermogen der onmiddellijk belanghebbenden te boven.

De geheele oostelijke oever moet thans door eene steenen glooiing voor verdere inbraak worden beschermd. De som van omtrent f 30,000 wordt daartoe jaarlijks door het Hoog-

MENGEELWERK.

ZUID-HOLLANDSCHE SCHOUWBURG.

De Oom. — MARIA TUDOR.

Ziedaar twee namen, die wel zeer verwonderd moeten zijn, zich in elkanders gezelschap aan te treffen. Het bedaarde, zedige kamerstuk van de Duitsche prinses, zonder genie en zonder aanmatiging, zonder toestanden, die schokken, en zonder tooneelen, die ergeren, met eene bevallige, zedelijke strekking, zonder ééne hatelijke toespeling, ten zij op de notarissen, vol Duitsche tegenstelling, *Löwe en von Löwenberg*, en *Maria Tudor*, van *VICTOR HUGO*!

De geestvolle conceptie van den dichter, die slechts voor booswichten belangstelling inboezemen wil en van goede menschen alleen de zwakheden beschrijven kan, de gausche menschheid verguizend, opdat zij uit de laagte hen toejuchte, vol leven zonder licht, vol gloed zonder warmte, die de zenuwen bespeelt en de aandoeningen distilleert, een drama vol paelen, maar naar welke zij in het slijk duiken moogt, een gedicht — hoezeer onberijmd, zelfs hier en daar ongerijmd — *ubi tot intent, ut ne multis quidem offendaris*, en de oom van prinses AMALIA van Saksen!

Waarom, meent gij, bragt ik zete zanten? — Omdat ik een punt van overeenkomst getroffen heb? — Omdat de prinses, die niets van de wereld beneden haar begrijpt, daarin evenzeer onwaarheid op onwaarschijnlijkheid stapelt, valsche contracten laat maken, waar zij noodig noch mogelijk zijn, en de freule te voet om den dokter zendt, evenzeer, zeg ik, als de dichter, die aan een hof, een Engelsch hof, niet te huis is, daarin de onnatuurlijkste tooneelen plaatst,

en eene Koningin aan een' beul de zotste cadeaux laat maken?

Nen, van den schrijver wilde ik niet spreken. Dat opschrift en hetgeen er verder volgen zal wordt u gegeven, omdat gij mij naar den staat der tooneelkunst vraagt, en omdat die stukken, te zamen en ieder voor zich, mij de aanleiding verschaften, eenige algemeene en bijzondere opmerkingen u deswege mede te deelen.

Maar daar ik nu toch begonnen ben, ondanks mij zelven, u van de tooneelstukken te spreken, wil ik de vertalingen niet geheel onaangeroerd laten. Die uit het Hoogduitsche is natuurlijk vol germanismen, dat behoeft wel niet gezegd te worden; maar ook die uit het Fransch is helaas vol gallicismen. *MARIA T.* is niet vrij vertaald; het Hollandsche stuk is minder nog, «gevolgd naar» enz. Nu dat doet mij vermaak, daar ik er geen prijs op stel, een VAN RAYTJE voor een VICTOR HUGO te ontvangen. Maar daarom behoefde men toch geene onhandige themas te maken «*faites attention*», geeft aandacht, «*La reine peut me faire couper la tête, qu'est ce que cela?*» Zij kan mij het hoofd doen afhakken: *wat gaat mij dat aan?* Althans zoo wordt gesproken en dan wordt nog wel de kleintoon op mij gelegd; enz. enz.

De Oom is over het geheel goed, de Maria over het geheel slecht gespeeld. Dit geeft mij aanleiding tot eene algemeene opmerking. De Duitsche stukken worden gewoonlijk oneindig beter dan de Fransche door de Zuid-Hollandsche tooneelisten opgevoerd. De eerste zijn meest huisselijke stukken, en zij zijn daarin op hunne plaats. Wordt nu en dan de taal een weinig geradbraakt door dat eeuwige «ik hebbe, ik beminne», dat uit de vertalingen in den Spectatorialen Schouwburg onzen acteurs bijgebleven is, of door de regelmatigte verwisseling van den eersten met den vierden naamval; het hindert wel, maar men kan zich echter blijven ver-

beelden in ons land fatsoenlijke lieden te hooren spreken, waar toch van die kleinigheden geen werk gemaakt wordt. In de nieuwere Fransche drama's daarentegen zijn het gewoonlijk vorsten en vorstinnen, wier inwendig leven bespied wordt; daar wordt het onderscheid te groot, wanneer zij slecht spreken of zich gemeen voordoen.

In deze vervullen ook meestal jonge personen de hoofdrollen, en daar de analyse van karakters, in eenen gegeven meest zeer ongewonen toestand, het doel of liever de voorname kunstgreep der schrijvers is, wordt tot de voorstelling een bijzonder talent vereischt. Nu is het gezelschap vooral zwak in jonge talenten. In de Duitsche stukken mogen de omstandigheden, die tot de verwikkeling of later tot de ontknooping aanleiding geven, vreemd zijn, de karakters zijn zoo ongewoon niet, en inzonderheid de verliefden — misschien meer overeenkomstig met de natuur, althans in hun en in ons land — gelijken elkander als droppelen water. Dikwerf, vooral wanneer STOPENDAAL en zijne vrouw de hoofdkarakters vervullen, laat de voorstelling weinig of niets te wenschen over. Ik wilde wel, dat gij hen eens in de *Jagers* van IFFLAND de *Oppehouthvester* en *Oppehouthvesterin* zaagt geven (*à propos*, ik hoop, dat die dwaze vrouwelijke uitgang, van de betrekking des mans ontleend, welke de Franschen reeds van de Duitschers hebben overgenomen, hier toch geen ingang vinden mag: ik kan mij wel eene naaister en stoelenzetster, maar niet eene houtvesterin of stalmeesteres voorstellen), of dat gij haar de *Eulalia Meinau* in *Menschenhaat en Berouw* — voor de laatste maal, waarom begrijpt niemand — hadt zien vertoonen. Dat is inderdaad voortreffelijk.

Vele andere redenen zijn er, waarom de Duitsche tooneelstukken beter worden gespeeld, en waarom zij ook buitendien beter aan ons publiek bevallen. Maar ik wil er nu

heemraadschap van Rijnland aangewend, zonder dat men zeggen kan, dat hiermede alle gevaar kan worden voorgekomen.

6°. Onder de droogmaking zal worden begrepen het geheele eigenlijke *Haarlemmer-Meer*, benevens het *Leidsche- en Kager Meer*, met uitzondering echter van het *Spiering-Meer*, welke men algemeen gemeend heeft niet in de droogmaking te moeten begripen, zoo om den boezem van Rijnland niet te veel te verkleinen, als om voor de uitlozing eenen gereeden toegang naar de sluizen te behouden.

De afgeestrektheid der droog te maken gronden zal dien ten gevolge een aantal van omtrent 16,700 bunders lands bedragen, die dadelijk als vruchtdragend moeten worden beschouwd.

7°. De Regering vermeent, dat zij niet zal behoeven te verzekeren, dat alle bijzondere belangen en verkregen regten op de volledigste wijze zullen worden onder het oog gehouden. Zij is zoo zeer overtuigd, dat zulks behoort te geschieden, dat daaromtrent reeds overwegingen hebben plaats gehad, en zij acht het een harer voornaamste pligten te zijn, om hiervoor in alle gevallen te waken.

8°. De onderneming moet geacht worden zeer uitvoerlijk te zijn, en, in vergelijking met andere uitgevoerde droogmakingen, zelfs geene bijzondere zwaarigheden op te leveren. Het spreekt van zelf, dat de waterplas geheel moet worden bedijkt, terwijl de uitmaling hetzij door windmolen, vereenigd met de kracht des stooms, hetzij door stoomwerktuigen alleen (waaromtrent nog overwegingen plaats hebben), zal moeten geschieden; de juiste tijd, binnen welken de uitvoering zal kunnen worden tot stand gebracht, kan intusschen niet worden bepaald, aangezien dit van vele meer of min gunstige of ongunstige omstandigheden afhangt, en zijnde de keuze, ten aanzien van het in meerdere of mindere mate aanwenden van stoomwerktuigen, tot uitvoering en het duurzaam drooghouden van het Meer, daaromtrent van een grooten invloed.

9°. Hierboven is reeds vermeld, welke sommen jaarlijks door het Hoogheemraadschap van Rijnland, ter beveiliging der oevers, moeten worden aangewend. Daarvan zal dit district bevrijd worden; doch dit is niet het eenige voordeel, dat hetzelfde door de droogmaking bekamt; het aantal van 16,700 bunders zal, in zoodanige evenredigheid als billijk zal worden bevonden, althans voor de uitlozing van deszelfs water, moeten bijdragen, zoo dat dit district het uitzigt verkrijgt, dat in het vervolg deszelfs lasten aanmerkelijk zullen worden verligt.

10°. De belangen van het gemelde Hoogheemraadschap hebben vroeger de uitvoering dezer onderneming in den weg gestaan, vermits men vermeende, dat deszelfs uitlozing daardoor zoude worden belemmerd.

Men heeft daarin nu echter, door deze gemaakte ontwerpen, op de meest voldoende wijze kunnen voorzien, zoo door een overblijvende ruimen boezem, als de stichting van meerder uitlozende sluizen, de volledige verbetering van het Katwijksche Kanaal, en het aanwenden der stoomkracht, om, ingeval van nog bestaande noodzakelijkheid, den boezem onmiddellijk naar vereisch te ontlasten.

11°. De voordeelen gedurende de bewerking, bestaan in de verhuaring der dijken, de verpachting der visscherij, die der van tijd tot tijd droogkomende landen, en eenige opbrengsten van dien aard.

12°. De uitlozing van den toekomstigen polder zal op den boezem van Rijnland plaats hebben; doch de vraag, of deze polder ook onmiddellijk tot dat Hoogheemraadschap behooren, en, even als alle andere polders, een gedeelte daarvan zal uitmaken, zal later, overeenkomstig de bepalingen van de grondwet en de bestaande wettelijke verordeningen, kunnen worden uitgemaakt.

13°. De dijken van het droog te maken *Haarlemmer Meer* komen natuurlijk ten laste van den eventuelen polder, en moeten door denzelfden onderhouden worden, even als zulks in alle andere gevallen plaats heeft, en er is geene de minste reden, om te vermoeden, dat dit niet naar behooren zoude geschieden, daar het bestaan der droog te maken landen hiervan afhankelijk is, en overigens daaromtrent ook een zorgvuldig toezigt plaats heeft.

Wat de verdere werken betreft, welke in dezen bedoeld worden, zoo bestaan zij in de zoodanige, waarop van tijd tot tijd ten sterkste bij de Regering wordt aangedrongen, zonder dat de sommen, die daarvoor bij de jaarlijkse begrotingen kunnen worden toegestaan, genoegzaam zijn, om aan vele inderdaad billijke aanvragen te voldoen.

Onder de wegen in Vriesland en Groningen, worden bedoeld, die van Leeuwarden naar de Lemmer en Harlingen, en van Leeuwarden naar Groningen; voorts de wegen, in de memorie van toelichting reeds opgegeven, en verder eenige andere in de provincien Gelderland en Overijssel, benevens ook eenige kanalen in laatstgemelde provincie en in die van Drenthe, welke, hoe nuttig ook anders, niet zullen

toe overgaan, om van de bijzondere voorstelling der twee genoemde stukken u eenig verslag mede te deelen.

De *Oom* is door uort wel begrepen en met waardigheid gespeeld. Jammer slechts, dat hij hier, gelijk altijd, in treuren blijf, zoo dikwerf, misschien ondanks zich zelven, in dien spotachtigen toon van den Franschen knecht, — het is een technische naam van vroegeren tijd, — vervalt, die hem uit *Germanus* en *Frontins* schijnt bijgebleven. Die schertsende toon, aanmatigend zonder ooit verheven te zijn, kan een gansch tooneel bederven, ja ik heb er den geheelen *Ransow* in den *Bertrand* en *Raton* door zien verloren gaan. Overigens, zoo als ik zeide, was zijn spel goed en zeer indruk makend, en straalde vooral in zijne ontmoetingen met de freule veel gevoel en kiesheid door.

Mevr. VICART heeft in de rol der stiefmoeder zich zelve overtroffen. De ijdelheid van dat karakter kon bezwaarlijk beter voorgesteld worden. Maar vooral moet ik gewagen van mej. SARRAIOLLES, die in de laatste jaren ontegenzeggelijk de belangrijkste aanwinst is, welke ons tooneel gemaakt heeft. Zij speelde de freule *Anna*. Dit echt fatsoenlijk spel, dat zich nooit op den voorgrond plaatst, maar daarom geen minderen indruk maakt, van een lief bevallig meisje heeft eene wel verdiende toewijding verworven.

HANNEKEER (von Löwenberg) heeft in de laatste jaren zeer veel aangeleerd en hij geeft inderdaad oneindig meer, dan nog voor korten tijd van hem kon verwacht worden. Zijn toon is echter geenszins *comme il faut*, en het was waarlijk kluchtig te hooren, dat hij en van DER GRIP (v. Richdel: — ik meen P. V. D. GRIP: er zijn, geloof ik, wel twintig van DER GRIPEN, *multi non multum*) te veel in de groote wereld leefden en daarin bedorven werden. Vooral de laatste geleek reeds door zijne kleding — eene hooge witte das met eenen

kunnen worden tot stand gebracht, zonder eenigen bijstand van het Rijk, waaraan echter, uit gebrek aan de daartoe vereischte fondsen, niet kan worden voldaan.

Ondertusschen zijn dit alle werken, die, zonder medewerking of voldoende bijdragen der belanghebbende provincien, districten of partikulieren, niet behooren te worden ondernomen. Het Rijk alleen komt hier in aanmerking om, door deszelfs tuschenkomst, de ondernemingen mogelijk te maken.

Uit dien hoofde dan ook, vermeent men, dat, zoo wel hiervoor, als voor de verbetering der Mijdsrechtse droogmakerij, de beraamde fondsen genoegzaam zullen zijn, vermits er van vele zijden eene groote bereidvaardigheid is opgemerkt, en diensvolgens belangrijke aanbiedingen zijn gedaan, om op eene zeer voldoende wijze bij te dragen, tot het in stand brengen van werken, waarvan de uitvoering niet blootelijk in het plaatselijk, maar ook in het algemeen belang wensche-lijk moet geacht worden.

BRUSSEL 25 Maart. De kabinets koerier Delmoitié is gisteren naar Londen vertrokken met dépêches voor onzen ambassadeur; vóór deszelfs vertrek heeft de minister van Binnenlandsche zaken meer dan één uur met Vorst Leopold gearbeid, terwijl men alle reden heeft om te gelooven, dat de dépêches, waarvan de heer Delmoitié de overbrenger is, de instructiën voor den heer van de Weyer bevatten, betreffende de aanneming der 24 artikelen door Koning Willem.

Men spreekt hier veel over eene verandering van het Ministerie; de generaal Goblet, die vroeger deel genomen heeft aan de onderhandelingen der Londensche conferentie, zou uit Portugal teruggeroepen, en tot minister van Buitenlandsche zaken benoemd worden.

ENGELAND.

LONDEN 23 Maart. Na het indienen van eenige petitiën vergaderden gisteren de leden van het Huis der Lords in committé, om te beraadslagen over de bill, ter vernietiging van de slavernij der negers. Lord Sligo stelde voor, de neger-leerlingen des vrijdags morgens om 12 uur van allen verderen arbeid, gedurende het overige van de week, te ontslaan, opdat zij den namiddag van dien dag hunne waren ter markt zouden kunnen verkoopen, en den daaraanvolgende hunne eigene hoeve bebouwen. Het voorstel werd met eenparige stemmen aangenomen. Dit mededeelende, voegt een der dagbladen daarbij, wij kunnen den wensch niet onderdrukken, dat het mededeelende, hetwelk alle goede Britten, ten behoeve van de negers onder de keerkaringen, en der Engelsche afstammelingen, aan gene zijde van den Atlantischen Oceaan, bezielt, ook den armen, van onze gewesten, de slaven onzer eigene factoryen en Britsche afstammelingen in Ierland, moge ten deel vallen. Want eerstgenoemde te beschermen en de laatsten te verwaarloozen kan wereldwijshheid zijn, maar is niet regtvaardig.

In de zitting van het Huis der Gemeenten riep de heer Ward de aandacht der leden in, omtrent eene petitie van Madras en Calcutta, tegen de acte van den Oost-Indischen wetgevenden raad (No. XI) van 1836, en begeerde, dat die petitie in committé zou worden onderzocht. Met deze motie hield men zich tot omstreeks half twee ure in den morgen onledig, waarna dezelve werd ingetrokken, en het Huis ten half twee ure geadjourneerd.

Berigten van Liverpool, van den 21, melden, dat aldaar den vorigen dag een zeer hevige storm had gewoed, waardoor vele schepen op strand zijn gejaagd, en een aantal andere groote schade bekomen.

De opper-machinist der stoomboot *Victoria*, van welker ongeval wij melding maakten, is mede overleden. Hij is reeds het vijfde slagtoffer.

Op den 7 dezer maand overleed te Ballybrow, in Ierland, zekere Mary Steffernan, in den zeer zeldzamen ouderdom van 110 jaren.

De pakketboot van New-York, van den 1 dezer, is nog niet aangekomen; dit verwekt eenen ongunstigen indruk, omdat men gelooft, en bijna de zekerheid heeft, dat over Havre ongunstige tijdingen zijn aangebragt.

Met de *Arica*, welke den 12 December van Lima is vertrokken, zijn van daar papieren en eene kopij van het tusschen Chili en Peru, op den 17 Novemb., door Santa-Cruz reeds geteekend vredetractaat, medegebragt. Binnen 50 dagen verwachtte men te Arica de ratificatie van het Chilische bestuur. De voorwaarden van dit verdrag schijnen gematigd en voor beide Staten voordeelig te wezen. Chili moest aan Peru de drie schepen, te Callao genomen, terug geven en zijne legermagt binnen zes dagen naar Quileu terug trekken, om aldaar voor de terugreis in te schepen. Er zouden handelstraotaten worden gemaakt, tusschen de verschillende staten van de Peruviaansche confederatie en Chili. Van de zijde van Chili zou men trachten den vrede tusschen Buenos-Ayres en Peru te bewerken. Het belangrijkste ge-

deelte van het tractaat is de overneming van eene schuld ten voordeele van Chili, ten bedrage van Dr. 1,500,000; zijnde het gedeelte der in Londen voor Chili gesloten leening, ten behoeve der uitrusting van de expeditie, door welke, onder San Martin, Peru van Spanje onafhankelijk werd.

Het gouvernement van Peru verbindt zich de gezegde som te rembooursen, op die termijnen en binnen dien tijd, welken Chili zal bepalen, ten einde het kapitaal dier leening af te lossen; den vrij zwakke troost voor de houders dier effecten. De verschuldigde en nog niet betaalde interessen zullen op dien tijd en die wijze voldaan worden, welke Peru zal goedvinden, zoodat Chili de houders van deszelfs effecten zal kunnen bevredigen. De reeds door Chili betaalde interessen zullen ten laste van Peru komen, en in drie termijnen worden terugbetaald, de eerste zes maanden na de ratificatie van het Chilische tractaat, de tweede 12 maanden en de derde 18 maanden na dien tijd. Engeland zou door beide partijen verzocht worden, dit verdrag te waarborgen. Ziedaar de oorlog tusschen deze twee kleine Staten gelukkig geëindigd. Intusschen kan men dit verdrag als eene verstandige daad van Santa-Cruz, den president van het Peruviaansche bondgenootschap, beschouwen, als welke spoedig ingezien heeft, dat het zijn belang was, liever wat toe te geven en zich eenige opofferingen te getroosten, dan eenen staat van vijandschap te laten voortduren, welke niet anders dan hoogst schadelijk voor Peru konde wezen; want ofschoon Peru rijker en magtiger is, dan Chili, zoo is de laatstgenoemde Staat in het bezit eener zeemagt, waarmede zij, niet alleen de kust van Peru in bestendige onrust en alarm kon houden, maar ook deszelfs handel onophoudelijk aanmerkelijke schade toebrengen.

LONDEN 24 Maart. In de zitting van het Huis der lords op gisteren hebben zich de werkzaamheden tot het indienen van eenige petitiën bepaald.

In dat der Gemeenten, vroeg sir E. Sugden aan lord John Russell, of hij voornemens was, de Iersche armen-wet met de amendementen te doen drukken, en voor Paschen nog ten derde male te doen lezen, hetwelk door zijn lordschap toestemmend werd beantwoord. Daarna ging het Huis in committé tot verder onderzoek van de Iersche armen-wet, die eindelijk in committé is doorgestaan, en waaromtrent maandag aanstaanden zal worden gerapporteerd.

De bill, betreffende de regten op het glas, is voor de tweede maal en die der eerste vruchten en tienden voor de derde maal gelezen.

Het huis werd ten één ure geadjourneerd.

Onze dagbladen beginnen thans ook te spreken van eene mogelijke schikking van het Hollandsch-Belgische vraagstuk. Het ministerieel Avondblad *The Courier* van gisteren behelsde deswege een artikel, waarin het gewag maakt van het verhandelde dienaangaande in de Belgische Kamer, en van de geneigdheid, die sommigen daar te lande schijnen te betoonen, om pogingen aan te wenden, tot het bekomen van voordeeleriger voorwaarden voor België, dan in de 24 artikelen zijn vastgesteld. Bijaldien deze pogingen mogten ondersteuning vinden bij de Belgische regering, voorziet de *Courier*, dat de beslechting van dit lang gehangen hebbende geschil bezwaarlijk zal tot stand komen. Van den anderen kant laat het Avondblad zich alomtegenwoordig hooren, dat België heeft weinig reden, om naar eene definitive schikking te verlangen, bijaldien de 24 artikelen thans strikt toegepast werden, daar het gedurende verscheidene jaren in het genot is geweest van voordeelen, waarvan die artikelen, bijaldien ze door Holland waren aangenomen, hetzelfde zouden beroofd hebben. Doch, daar de voortdurende van den tegenwoordigen staat van onzekerheid in beide de landen van dien aard is, dat dezelve, bij eene of andere gelegenheid de noodlottigste gevolgen voor de rust van Europa zou kunnen hebben, zoo gelooven wij, dat niet slechts de Noordsche Mogendheden, maar ook Frankrijk en Engeland, geneigd zullen zijn, om elke poging, van de zijde van België, tot het vorderen van onredelijke concessiën aan Holland, te verhinderen, dewijl het gevolg van zoodanige vorderingen vermoedelijk zou zijn, dat Koning Willem zich in de armen der Noordsche hoven zou werpen, en dat Europa op nieuw aan het gevaar van eenen algemeenen oorlog zou blootgesteld worden. België is zeer bloeiende geweest sinds zijne scheiding van Holland; doch dien bloei is het verschuldigd aan den vrede en de rust, welke het heeft genoten; en die vrede, bij welks behoud hetzelfde zoo zeer als eenige Mogendheid van Europa belang heeft, zal niet, naar wij hopen, in gevaar gebragt worden door ontijdige vorderingen, die even onverwacht als onwelkom zouden zijn aan de overige Staten van Europa.

FRANKRIJK.

PARIS 24 Maart. Het gerucht verspreidt zich hier, dat de heer de Montalivet als buitengewoon gezant naar Londen zal

buitengemeen langen jas — meer op een Leydschen vrijer, hoedanige wij voorheen des Zondags op den Buitensingel bewonderden, dan op eenen loszinnigen *Dandy*. Bij gebrek van *illusie* maakt zijne uitspraak de *allusie* volkomen. — *Ruffa* was voor des dokters knecht zeer dragelijk.

Maar nu *MARIA TUDOR*!... waarom waagt men zich aan zulke stukken? Ieder karakter, hoe kort ook de rol zij, eischt een acteur van talent. En nu was het redelijk wel gemonteerd; maar het publiek, dat hier achtervolgens de nieuwste opera's met de meeste pracht heeft zien voorstellen, eischt in die stukken, waar de *mise en scene* een zoo voornaam middel tot gelukken is, waar men verblinden moet, opdat de aanschouwer het geheel niet te naauwkeurig overzien kunne, zoo veel praal en toot! De decoratiën, vooral de vierde, waren voor ons Hollandsch tooneel buitengemeen fraai, maar er was geen achtergrond noch volk genoeg; *à propos*, *LAMORTE* speelt voor het volk van Londen: ik heb althans zijn basiano! boven alles gehoord.

Eigenlijk was niemand voor zijne rol opgewassen. Mevr. VICART had als *Maria* wel enkele goede tooneelen, b. v. dat harer waak in het tweede bedrijf; de slag met den handschoen, onder den uitroep: «Gij zijt een lafaard,» en de gansche houding, daarbij aangenomen, waren meesterlijk en zouden misschien door mevr. *BOERES* niet verbeterd worden; maar toen zij van kwaadaardig binnend worden moest, als in het laatste bedrijf, was zij niet meer in hare rol. — *BINGLEY (Fabiano Fabiano)* was goed gekleed, maar zijne vrijerij, op eenen half zingenden, gemaakten toon, was vervelend en onnatuurlijk.

HOEDT (*Gilbert*), die zijne rol niet te wel kende, heeft geenszins die belangstelling opgewekt, welke dat best geschilderde karakter, dat alleen het genie des schrijvers genoegzaam

zou kunnen verkondigen, te weeg brengen moest. Ook mejufvrouw SARRAIOLLES was te zwak voor de *Jane Talbot*; hare houding was zeer gepast, waar zij, harer schuld bewust, zijgen of bidden moest; maar de meer levendige tooneelen van het laatste bedrijf waren haar te zwaar. De rol van *SCHOUTEN (Simon Renard)*, was niet moeilijk; hij en *GRISWITZ*, *RUFFA*, *ROSENVELDT* en v. d. *GRIP*, (*lord Clinton*, de *Jood*, de *Cipier* en *Master Aeneas*), waren redelijk; zij zouden althans in hunne mindere rollen vrij wel hebben medegewerkt, indien de hoofdfiguren aan hunne moeilijke roeping hadden voldaan.

Het is dan ook letterlijk waar, dat het stuk niet den minsten tragischen indruk gemaakt heeft; onderscheidene tooneelen werden zelfs komiek, die het inderdaad bij de lezing niet zijn. — Ik zou haast vergeten u mede te deelen, dat mevrouw VICART aan het einde der voorstelling, ter haren voordeele gegeven, uitgeroepen is. Voor zooverre dit eene hulde was aan de verdiensten eener vrouw, die eene lange reeks van jaren altijd door ijver en welwillendheid zich de achting van het publiek heeft waardig gemaakt, hebben wij er gaarne vrede mede en juichen wij van harte dat vleijend betoon der algemeene genegenheid toe.

Ziedaar eene openhartige beoordeeling; wellicht zullen wij meermalen op ons Zuid-Hollandsch tooneel terugkomen, overtuigd, dat afkeuring, waar zij ter goeder trouw, *sine ira nec studio*, gegeven wordt, aan de tooneelisten kan nuttig zijn, en dat verdiende lofuiting er toe bij brengen kan, om de opmerkzaamheid onzer fatsoenlijke kringen meer en meer op ons nationaal tooneel te vestigen, hetwelk te dikwerf uit vooroordeel of modezucht veronachtzaamd wordt.

B. P.

VERLEDEN 21 Maart. H. J. Arendsen, geb. Willemsen, 27-1-1894.

GEDRUKT BIJ A. ZWERS